

Hví eru russar ímóti rúmdarverjuætluninni?

Tey, sum fylgdu við samráðingunum millum Reagan og Gorbátjov í Reykjavík vita fullvæl, hvat ið liggur í hesum orðinum: rúmdarverjuætlunin. Tá kunngjórði sovjetski leiðarin á blaðmannafundi í Háskólabio tann 12. oktober, at sovjetskir myndugleikar vóru ímóti, at USA setti eina rúmdarverjuskipan í verk.

Og hví er so Sovjetsamveldið ímóti, at Amerikamenn seta ein rúmdarverjuskipan upp?

Er rúmdarverjuætlunin álítandi?

Aðaltátturin í rúmdarverjuætlunini er trúanin eftir at ráða yvir einum »rúmdarskjöldri«, haðani møguligt er at gera kjarnorkuálop á mótpartin og oyðleggja langbornu rakettir hansara ella einstakar kjarnoddar, áðrenn teir koma yvir amerikanskt landaoki.

Hildið verður, at rakettir, sum eru uppsendar, verða oyðilagdar á fyrsta parti av flogleið teirra (upp í 500 km. hædd) yvir sovjetskum landaoki við fyrsta trini hjá rakettverjustøðini í rúmdini. Hildið verður, at á hesum trini verða rúmdarstöðir, ið eru útgjörðar við lasargeislum ella geislaálpnum, sum kunnu »festa í« brennievnisgoymslurnar í rakettunum.

Annað trini rakettverjuskipanini er ætlað at oyðleggja rakettir á miðari flogleið teirra, tá ið oddarnir skiljast sundur. Trýstluftloðingar verða beindar á rakettirnar, hesar loðingar verða skotnar frá fylgisveinabreyt, ella verða nýttar elektromagnetiskar byssur, ið bera nakrar og tjúgu kilometrar um sekundið.

Triðja trin í rakettverjuskipanini er so antirakettir á landi og flogfór, sum bera rakettir.

Hví er hugmyndin um rúmdarverjuætlun tápulig?

Veruleikin er tann, at

hvørki trý trin ella fimm trin ella so mong trin, sum vera vilja, veita trygd fyri, at allar rakettir hjá mótpartinum verða oyðilagdar, fyri ikki at tala um kjarnoddarkar. Oman á alt kemur so (og tað vita serfrøðingar fullvæl) at til eru ymskir mátar at gera rúmdarverjuætlunina óskaðiliga, hon er á ongan hátt óvirkandi.

Tá ið t.d. röntgenlasergeislar frá kjarnorkuspreiðing verða nýttir, er neyðugt, at skotmálini eru á árinsekinum um somu tíð, skal tað verða møguligt at beina geislarina rá tey. Vita menn, hvussu hesi vápn virka, er ógvuliga lætt at skjóta upp rakettir við ymskum millumbili og ansa eftir, at kjarnoddarkar skiljast ikki sundur samstundis. Tað er heldur ikki torført at gera falskar kjarnoddar í hópatáli í eini rakett. Tað ber til at skjóta fólks spor, senda órógvandi lutir út í rúmdina, oyðleggja vápnáutgerð í rúmdini við

spreiðingum, tað er ógvuligt lættari enn at raka rakettirnar, tí rúmdarstöðin er á eini leið, sum menn vita um.

Verða tað menniskjur ella maskinur, sum taka avgerðirnar?

Neyvan verða tað menniskjur, sum taka avgerðirnar, tá ið til skarpskeringar kemur. Dæmið sjálvt: Frá tí skotmál verður uppgevað, og til rúmdarvápn er sent móti tí, ganga ialt 100-300 sekund.

Hetta stutta bilið verður hvørki havt samband við Pentagon ella forsetan at greiða frá støðuni. Rakettverjuskipanin virkar sjálvstøðugt, hon fer í gongd av sær sjálvari. Annað er ikki hugsandi sæð frá einum teknilgum sjónarmiði: Tað er ikki nóg mikið at fáa frænir av rakettini, me., tað er neyðugt at gera sær greitt, at talan er um rakett og ikki

falskt skotmál, fáa skil fyri, um hetta nú er figgindarakett og ikki eins egna, so at elta rakettina, rokna út leið hennara og seta rakettverjuna í gongd.

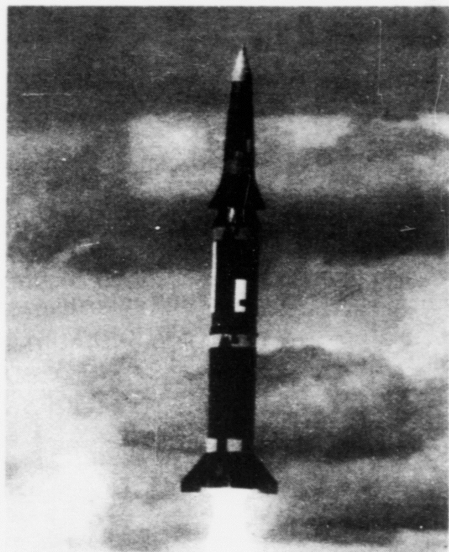
Hesi viðurskipti leggja lagnu heimsins fyri fótur á eini sera fløktari telduskipan, har alt kann henda, hvat sum helst kann fara av lagi nær sum helst, sum ein royk.

Tað ber til at hugsa sær, at eitthvørt natúrfyrbrigdi, t.d. eldgos, varð tikið fyri eitt rakettskot, ella at stórelður ella spreiging hevði við sær, at rakettverjuskipanin fór í gongd.

Ber til at royndarkoyra skipanina í rúmdini?

Tú skalt ikki vera serfrøðingur fyri at skilja, at so fløkt skipan má roynast í verki, skalt tú hava álít á henni. Lat okkum taka eitt nýtt flogfar sum dæmi. Tað verður roynt

Niðurstøðan er einans: Bygd verður rakettverjuskipan, sum ikki bert skal arbeiða undir órógvandi umstøðum — tað er heldur ikki gjørligt at rætta hana og royndarkoyra hana undir veruligum, natúrligum umstøðum. Tí økist veruligu vandin fyri, at kjarnorkukriggj brestur á av breki í sjálvvirkandi útgerð.

undir veruligum umstøðum, og tá eru altíð hundræðstals smálutir, sum tó hava stóran týðning í heildini, men sum ikki vóru møguligir at yvirskoða, meðan flogfarið varð bygt.

Hvussu eru møguleikarnir at ganga um eina stóra skipan, ið er uppsett úti í rúmdini? Tað verður av ongum, at annar parturin fer at senda upp rakett til royndarkoyringar, so at hin parturin fær stillað inn sínar stöðir, ella visa møguligum mótparti, hvussu rúmdarstöðir hansara rigga, sum tað hevði borið til at skalað við spreigingum.

Niðurstøðan er einans: Bygd verður rakettverjuskipan, sum ikki bert skal arbeiða undir órógvandi umstøðum — tað er heldur ikki gjørligt at rætta hana

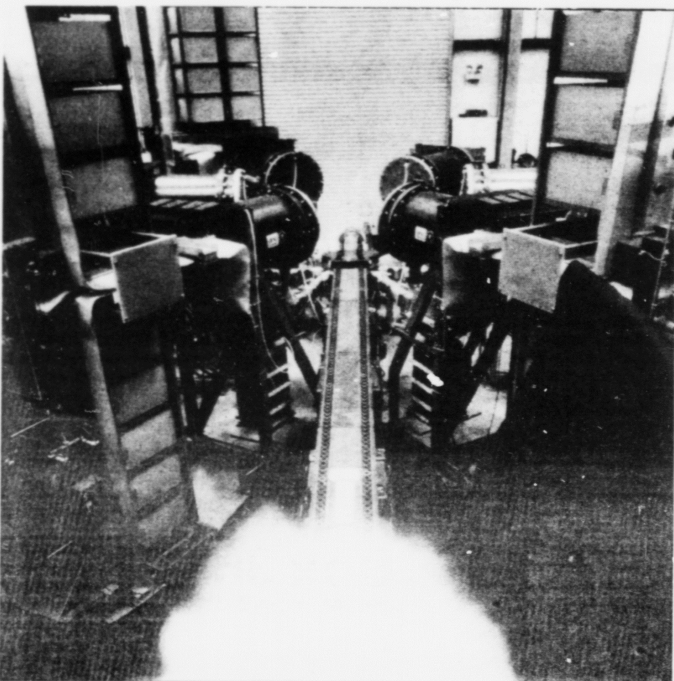
og royndarkoyra hana undir veruligum, natúrligum umstøðum. Tí økist veruligi vandin fyri, at kjarnorkukriggj brestur á av breki í sjálvvirkandi útgerð.

Og hvat meira fylgir í kjalarvørinum á rúmdarverjuætlunini? Hon kostar, ein kanska tvær trillióðir dollarar skulu søplast í hana. Ein ella tvær trillióðir dollarar fyri at órógva javnvágina í heiminum, fyri at gera rúmdarverjuætlunina (verður hon sett í verk) til eina »rúmdarútfærðarætlun« fyri siðmenning heimsins!

Kunnu vit aftan á henda lestur halda fast upp á, at russar gera mistøk, tá ið teir eru ímóti rúmdarætlunini?

Ejvind Gærðbo

Kelda: DV

Streymyvirlit og Eystfallskeyrrindi

fyrí 1987 eru útkomin.

FISCHER HEINESEN
Klaksvík — Tlf. 55146